De Kleine Scholier

Sociaal - emotionele ontwikkeling

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Materialen

- De **ontwikkelingscirkel** met alle onderverdelingen: downloaden of kopen.
- Enkele **kinderboeken** over gevoelens. Bv. Max Velthuijs: *Kikker is verliefd*; Dieter Schubert: *Monkie*; Luk De Pondt: *Kol, het eendje dat niets durfde*; Eric Carr: *Het vervelende lieveheersbeestje*; ...
- **Eigen materiaal**.
- **Werkbundel 'Ik en de anderen'**.

Verwelkoming en terugkoppeling vorige bijeenkomst

Zorg voor een **warm onthaal** met koffie, thee, koekjes,... en benadruk dat je blij bent dat de ouders er zijn. Het feit dat zij er zijn, wijst op hun bezorgdheid voor en betrokkenheid met de schoolloopbaan van hun kind. Je kan als leerkracht aangeven dat je dit erg apprecieert en nogmaals benadrukken dat je elkaar nodig hebt om aan de schoolcarrière van het kind te werken.

Je staat stil bij de vorige bijeenkomst: wat herinnert men zich er nog van? Hoe verliep het thuis? Je kan de richtvragen gebruiken die bij het desbetreffend thema horen en vermeld zijn op het einde van de uitgeschreven ouderbijeenkomst.

Situering

In het midden van de ontwikkelingscirkel staat **zich goed voelen**. Op school gebruiken ze daar de term **welbevinden** voor: het welbevinden van het kind ligt aan de basis van leren. In feite is welbevinden de basis voor zowel de emotionele als de sociale ontwikkeling. Hoe ontwikkelt een kind zijn welbevinden? Waardoor voelt een kind zich goed?

Basisbehoefte

Voldoen aan de basisbehoefte van een kind wil zeggen dat je ervoor zorgt dat hij **lichamelijk** niets tekortkomt: eten, drinken, een warm bed, voldoende slaap,... Lichamelijk gezond zijn is één van de voorwaarden om goed te kunnen leren. Vergelijk het even met jezelf: wanneer je dagen hebt dat je je niet goed voelt (hoofdpijn of andere soorten pijn) moeten ze niet teveel aan je hoofd komen zeuren want dat verdraag je op zo'n momenten niet. Je wilt dan liefst alleen gelaten worden. Zo is dat met onze kinderen ook: als ze ziek zijn of aan het worden zijn, kan je ze beter thuishouden want op school leren ze op zo'n moment toch niets.

Naast het feit dat een kind zich lichamelijk goed moet voelen, is het minstens even belangrijk dat hij zich **emotioneel** goed voelt. Als ouder kunnen we daar een belangrijke rol in spelen, een levensnoodzakelijke rol zelfs!

Wat kan ik thuis doen?

Onze kinderen moeten zich **geliefd** weten, ze moeten ons blindelings kunnen vertrouwen. Hoe weten kinderen dat je ze graag ziet? Door het hen te zeggen en te tonen, te knuffelen, affectie te geven,... Zeg hen bijvoorbeeld eens een keertje dat je ze gemist hebt als ze van school komen.

Zorg er ook voor dat ze opgroeien met een **positief zelfbeeld**. Het zelfbeeld, het woord zegt het zelf, is het beeld (de gedachte) dat iemand over zichzelf heeft. Kinderen worden niet geboren met bepaalde gedachten over zichzelf. Ze ontwikkelen een beeld over zichzelf door wat er tegen hen gezegd wordt en hoe er op hen gereageerd wordt. Meestal reageren wij op onze kinderen als ze iets stouts gedaan hebben, of vervelend doen, of niet luisteren. Op zulke momenten krijgen ze van ons op een negatieve manier aandacht: "stout kind", "dommerik", "vervelend kind",...

Als een kind dit zeer veel hoort, krijgt het een negatief zelfbeeld en denkt het na verloop van tijd dat hij inderdaad dom of vervelend of stout of ... is. Hij zal er zich ook naar gedragen ("ik doe toch nooit iets goeds, dus..."). Iemand met een negatief zelfbeeld heeft ook weinig zelfvertrouwen, en wie weinig zelfvertrouwen heeft, voelt zich niet goed in zijn vel!

Wij geven te weinig positieve aandacht aan onze kinderen. Bijvoorbeeld als ze wel braaf zijn of flink spelen, zeggen we er zelden iets van. We vinden het maar normaal of we hopen stilletjes dat ze lang braaf zijn. Eigenlijk verdienen onze kinderen op zo'n moment een complimentje: "Je bent nu flink aan 't spelen", "Je was heel braaf in de winkel" of "Je hebt goed opgeruimd". Wanneer ze iets goeds doen of dit toch proberen, kunnen we ze ook een compliment geven "Flink gedaan!", "Heel goed geprobeerd", "Je bent een schat",...

Wanneer kinderen zeer **veel waardering krijgen** en dikwijls horen dat ze het goed doen, het wel kunnen, braaf of flink zijn,... krijgen ze een positief zelfbeeld en dus ook **voldoende zelfvertrouwen**. Wie een positief zelfbeeld heeft en een goede dosis zelfvertrouwen, voelt zich goed in zijn vel en straalt.

Gevoelens

Om zich te kunnen inleven in de gevoelens van een ander, moet je kind eerst zijn eigen gevoelens leren (h)erkennen.

Wat kan ik thuis doen?

Praat met je kind over gevoelens: laat hem vertellen wat hij voelt, leer hem verwoorden wat er gebeurt. Als hij boos of verdrietig is, bespreek dit. Leer hem dat boos zijn, verdrietig zijn, bang zijn,... kan en mag. Kinderboeken over gevoelens zijn een handig hulpmiddel om **gevoelens bespreekbaar** te **maken**. Vooraan in de bundel vind je een boekenlijst met enkele leuke kinderboeken hierover.

Leer je kinderen ook rekening te houden met jouw gevoelens. Verwoord hoe je je voelt, zodat je kind het weet. Zeg hem dat je vandaag weinig geduld hebt omdat je een drukke dag achter de rug hebt. Vertel hem dat je verdrietig bent omdat...

Zelfredzaamheid

Opdat je kind zich goed zou voelen is het **niet** nodig dat wij alles voor hem doen. Hij moet ook voor zichzelf kunnen zorgen: hij moet zelfredzaam zijn.

Wat kan ik thuis doen?

Geef je kind de kans om zaken alleen uit te proberen, ook al duurt het langer en zal het minder goed gedaan zijn dan wanneer jij het doet. Bijvoorbeeld een boterham smeren, veters vastmaken, ritsen dichtmaken, zichzelf aankleden. Probeer in te schatten wat je kind aankan: als je hem iets vraagt dat hij nog niet kan, raakt hij gefrustreerd en ontmoedigd.

Natuurlijk hebben wij 's morgens nooit veel tijd om geduldig te wachten tot die veters eindelijk dichtzijn, die boterham eindelijk gesmeerd is,... We doen dit liever vlug vlug zelf, anders zijn we te laat op school. Geef je kind de kans om in het weekend en tijdens vakantieperiodes te oefenen. Moedig hem aan (**positieve aandacht!**) en waardeer hem als iets gelukt is. Succeservaringen bevorderen het zelfvertrouwen van je kind en dus het positief zelfbeeld waardoor hij zich goed zal voelen. Vergeet niet: **welbevinden is de basis van alles.**

Werkhouding

Op school zeggen ze dat onze kinderen **een goede werkhouding** moeten hebben om naar het eerste leerjaar te kunnen gaan.

Wanneer heeft een kind een goede werkhouding?

- Hij toont voldoende **interesse**.
- Hij is **leergierig**: hij wil leren, hij is gemotiveerd om te leren.
- Hij kan zich goed **concentreren**, hij is aandachtig.
- Hij heeft **doorzettingsvermogen**, geeft niet te snel op.
- Hij maakt de opgelegde **taken en opdrachten** af: hij kan een inspanning leveren.
- Hij is **zelfredzaam**, hij kan zichzelf behelpen, bv. bij het aan- en uitkleden voor turnen, en hij is **zelfstandig**.

Wat kan ik thuis doen?

Je kan situaties creëren waarbij je kind een goede werkhouding kan **oefenen**: zich leren concentreren, zelfstandig leren zijn (zie ook **zelfredzaamheid**), opdrachtjes leren afwerken,... Bijvoorbeeld speelgoed opruimen, een puzzel helemaal afmaken, de tafel helemaal alleen dekken, een tekening afwerken of helemaal inkleuren.

Sociale ontwikkeling

Zich goed voelen ligt aan de basis van de sociale ontwikkeling: wanneer een kind zich goed in zijn vel voelt, legt hij makkelijk contact met anderen. Die 'anderen' zijn in eerste instantie zijn onmiddellijke omgeving: het gezin en de familie. Wanneer hij voor het eerst naar school gaat, worden 'anderen' ook zijn juf of meester en de kinderen van de klas. In een later stadium: de hele school met meerdere juffen, meesters en kinderen van andere klassen. En later nog: de verschillende geledingen van onze maatschappij.

Gaandeweg leren onze kinderen dus dat ze niet alleen zijn op de wereld. Ze **leren omgaan met anderen**:

- Respect hebben voor elkaar en voor materialen (niet gooien met speelgoed, niet stuk maken,...).
- Zich kunnen verplaatsen in de gevoelens van anderen.
- Rekening houden met anderen.
- Kunnen luisteren naar wat anderen vertellen.
- Eigen gevoelens kunnen uiten op een aanvaardbare manier.
- Omgaan met verliezen en winnen, frustraties onder controle houden.

In de klas leren zij in groep werken:

- Hun beurt afwachten (geduld!).
- Anderen niet storen.
- Opdrachten (bv. spelregels) begrijpen.
- Zich veilig voelen in een groep.
- Zich kunnen handhaven t.o.v. andere kinderen.
- Voldoende assertief zijn, zich niet laten doen, laten zien dat ze er zijn.

Wat kan ik thuis doen?

In de eerste plaats werken aan alle voorgaande punten die we aangehaald hebben, aangezien het zich goed voelen ook aan de basis ligt van de sociale ontwikkeling. Daarnaast kan je tijdens allerlei soorten gezelschapsspelletjes (Mens erger je niet, kwartetspel, Memory, Ganzenbord, Monopoly,...) heel goed zaken oefenen zoals beurt afwachten, leren omgaan met winnen en verliezen, rekening houden met anderen,... Een dominospelletje wordt meegegeven in de bundel.

Om met anderen te kunnen praten en om sociale relaties te kunnen aangaan, heb je **taal** nodig.Taalontwikkeling ligt dus ook hier aan de basis van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voorlezen en vertellen blijft belangrijk. Er bestaan heel wat goede boeken over dit thema (zie boekenlijst vooraan in de bundel). Laat enkele meegebrachte boeken zien en lees eventueel voor uit een boek naar keuze.

Hoe wordt er in de klas (school) gewerkt aan het welbevinden van onze kinderen?

Het spreekt voor zich dat er dagelijks wordt gewerkt aan het welbevinden van de kleuters, doorheen alle activiteiten. Toch kunnen er misschien een aantal zaken uitgelicht worden zoals het kringgesprek, waar kinderen zich leren uitdrukken, naar elkaar leren luisteren, zich inleven in de gevoelens van anderen, geduld leren hebben tot ze zelf aan de beurt zijn,... Denk ook aan de poppenhoek waar de kleuters hun emoties kunnen uiten in allerhande rollenspelen. En de gevoelensdoos, boeken over bepaalde gevoelens, gezelschapsspelen,... Vertel misschien over de gedragsregels die op de school gelden en hoe ze worden aangebracht bij de kleuters.

Iedere school zal moeten uitzoeken wat ze precies wil toelichten. Het zou goed zijn indien dit aan bod komt tijdens het klasbezoek. Misschien is er een mogelijkheid om ouders en kleuters samen te laten spelen/oefenen in de klas. Bespreek dit vooraf met de klasleerkracht.

Terug uit de klas en in de groep bespreek je wat de ouders gezien hebben en leg je de link met de ontwikkelingsgebieden die gestimuleerd worden via de geobserveerde activiteit.

Werkbladen toelichten

De werkbladen in de bundel zijn vooral gericht op gevoelens. Er zit een dominospel bij met beelden over gevoelens.

Zoals reeds tijdens de vorige bijeenkomst gezegd, is deze bundel enkel een hulpmiddel om aan het specifiek ontwikkelingsaspect te werken. Het is absoluut niet de bedoeling dat je kind deze werkblaadjes tegen volgende bijeenkomst moet klaar hebben. We geven deze bundel mee als hulpmiddel, niet als verplichting. Het is veel belangrijker dat je **je kind positieve aandacht geeft** en **voldoende waardeert** (complimentjes geeft) waardoor hij een positief zelfbeeld ontwikkelt. Dit zal echt een groot effect hebben op zijn sociaal-emotionele ontwikkeling.

De eerstvolgende bijeenkomst

Het is belangrijk dat je op het einde van iedere bijeenkomst iets zegt over de volgende bijeenkomst: wanneer die plaatsvindt (ook al krijgt men nog een uitnodiging) en waarover die zal gaan.

Richtvragen

Deze vragen kan je gebruiken als leidraad om de volgende bijeenkomst terug te koppelen naar de ervaringen thuis.

- Zijn er situaties geweest waar je je kind een compliment gegeven hebt? Hoe reageerde hij?
- Gaf je regelmatig positieve aandacht aan je kind(eren) of reageerde je vooral wanneer hij stout was?
- Weet je of je kind zich goed in zijn vel voelt? Hoe weet je dat, waaruit kan je dat afleiden?
- Zijn er situaties geweest waarbij je met je kind over gevoelens kon praten? Hoe reageerde hij?
- Heb je je kind zelfstandig dingen laten doen? Was het makkelijk om jezelf te bedwingen en het niet snel in zijn plaats te doen? Heb je hem voor hetgeen hij gedaan heeft een compliment gegeven? (ook al waren de veters misschien niet helemaal goed geknoopt of was er meer choco naast dan op de boterham)
- Heb je het dominospel uit de bundel gespeeld? Hoe ging dat?
- Heb je je kind aangemoedigd om opdrachtjes af te werken? Welke? Hoe reageerde je kind?

Interne evaluatie

Om het project tijdig te kunnen bijsturen, sta je na elke bijeenkomst stil bij volgende onderwerpen:

- Voorbereiding
- Opkomst
- Samenwerking
- Verloop

Document evaluatie ‘Hoe ouders betrekken?’.

IK EN DE ANDEREN

Infobundel voor de ouders

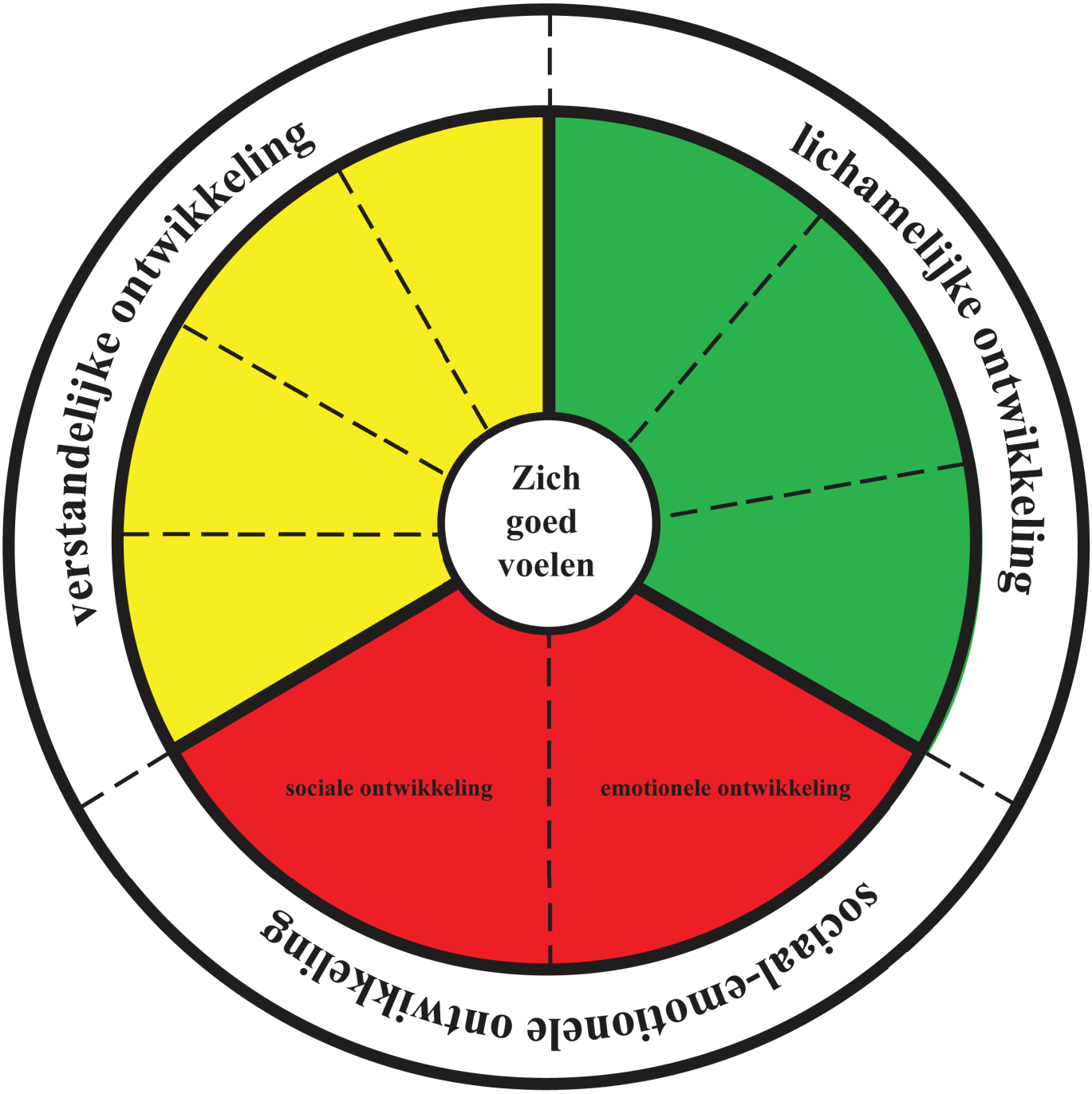
verstandelijke ontwikkeling
lichamelijke ontwikkeling
Zich goed voelen
sociale ontwikkeling
emotionele ontwikkeling
sociaal-emotionele ontwikkeling

SOCIAAL-EMOTIONELE ONTWIKKELING

In het midden van de ontwikkelingscirkel staat **zich goed voelen**. Op school gebruiken ze daar de term **welbevinden** voor: het welbevinden van het kind ligt aan de basis van leren. In feite is welbevinden de basis voor zowel de emotionele als de sociale ontwikkeling. Hoe ontwikkelt een kind zijn welbevinden? Waardoor voelt een kind zich goed?

Basisbehoefte

Voldoen aan de basisbehoefte van een kind wil zeggen dat je ervoor zorgt dat hij **lichamelijk** niets tekortkomt: eten, drinken, een warm bed, voldoende slaap,... Lichamelijk gezond zijn is één van de voorwaarden om goed te kunnen leren. Vergelijk het even met jezelf: wanneer je dagen hebt dat je je niet goed voelt (hoofdpijn of andere soorten pijn) moeten ze niet teveel aan je hoofd komen zeuren want dat verdraag je op zo'n momenten niet. Je wilt dan liefst alleen gelaten worden. Zo is dat met onze kinderen ook: als ze ziek zijn of aan het worden zijn, kan je ze beter thuishouden want op school leren ze op zo'n moment toch niets.

Naast het feit dat een kind zich lichamelijk goed moet voelen, is het minstens even belangrijk dat hij zich **emotioneel** goed voelt. Als ouder kunnen we daar een belangrijke rol in spelen, een levensnoodzakelijke rol zelfs!

Wat kan ik thuis doen?

Onze kinderen moeten zich **geliefd** weten, ze moeten ons blindelings kunnen vertrouwen. Hoe weten kinderen dat je ze graag ziet? Door het hen te zeggen en te tonen, te knuffelen, affectie te geven,... Zeg hen bijvoorbeeld eens een keertje dat je ze gemist hebt als ze van school komen.

Zorg er ook voor dat ze opgroeien met een **positief zelfbeeld**. Het zelfbeeld, het woord zegt het zelf, is het beeld (de gedachte) dat iemand over zichzelf heeft. Kinderen worden niet geboren met bepaalde gedachten over zichzelf. Ze ontwikkelen een beeld over zichzelf door wat er tegen hen gezegd wordt en hoe er op hen gereageerd wordt. Meestal reageren wij op onze kinderen als ze iets stouts gedaan hebben, of vervelend doen, of niet luisteren. Op zulke momenten krijgen ze van ons op een negatieve manier aandacht: "stout kind", "dommerik", "vervelend kind",...

Als een kind dit zeer veel hoort, krijgt het een negatief zelfbeeld en denkt het na verloop van tijd dat hij inderdaad dom of vervelend of stout of ... is. Hij zal er zich ook naar gedragen ("ik doe toch nooit iets goeds, dus..."). Iemand met een negatief zelfbeeld heeft ook weinig zelfvertrouwen, en wie weinig zelfvertrouwen heeft, voelt zich niet goed in zijn vel!

Wij geven te weinig positieve aandacht aan onze kinderen. Bijvoorbeeld als ze wel braaf zijn of flink spelen, zeggen we er zelden iets van. We vinden het maar normaal of we hopen stilletjes dat ze lang braaf zijn. Eigenlijk verdienen onze kinderen op zo'n moment een complimentje: "Je bent nu flink aan 't spelen", "Je was heel braaf in de winkel" of "Je hebt goed opgeruimd". Wanneer ze iets goeds doen of dit toch proberen, kunnen we ze ook een compliment geven "Flink gedaan!", "Heel goed geprobeerd", "Je bent een schat",...

Wanneer kinderen zeer **veel waardering krijgen** en dikwijls horen dat ze het goed doen, het wel kunnen, braaf of flink zijn,... krijgen ze een positief zelfbeeld en dus ook **voldoende zelfvertrouwen**. Wie een positief zelfbeeld heeft en een goede dosis zelfvertrouwen, voelt zich goed in zijn vel en straalt.

Gevoelens

Om zich te kunnen inleven in de gevoelens van een ander, moet je kind eerst zijn eigen gevoelens leren (h)erkennen.

Wat kan ik thuis doen?

Praat met je kind over gevoelens: laat hem vertellen wat hij voelt, leer hem verwoorden wat er gebeurt. Als hij boos of verdrietig is, bespreek dit. Leer hem dat boos zijn, verdrietig zijn, bang zijn,... kan en mag. Kinderboeken over gevoelens zijn een handig hulpmiddel om **gevoelens bespreekbaar** te **maken**. Vooraan in de bundel vind je een boekenlijst met enkele leuke kinderboeken hierover.

Leer je kinderen ook rekening te houden met jouw gevoelens. Verwoord hoe je je voelt, zodat je kind het weet. Zeg hem dat je vandaag weinig geduld hebt omdat je een drukke dag achter de rug hebt. Vertel hem dat je verdrietig bent omdat...

Zelfredzaamheid

Opdat je kind zich goed zou voelen is het **niet** nodig dat wij alles voor hem doen. Hij moet ook voor zichzelf kunnen zorgen: hij moet zelfredzaam zijn.

Wat kan ik thuis doen?

Geef je kind de kans om zaken alleen uit te proberen, ook al duurt het langer en zal het minder goed gedaan zijn dan wanneer jij het doet. Bijvoorbeeld een boterham smeren, veters vastmaken, ritsen dichtmaken, zichzelf aankleden. Probeer in te schatten wat je kind aankan: als je hem iets vraagt dat hij nog niet kan, raakt hij gefrustreerd en ontmoedigd.

Natuurlijk hebben wij 's morgens nooit veel tijd om geduldig te wachten tot die veters eindelijk dichtzijn, die boterham eindelijk gesmeerd is,... We doen dit liever vlug vlug zelf, anders zijn we te laat op school. Geef je kind de kans om in het weekend en tijdens vakantieperiodes te oefenen. Moedig hem aan (**positieve aandacht**!) en waardeer hem als iets gelukt is. Succeservaringen bevorderen het zelfvertrouwen van je kind en dus het positief zelfbeeld waardoor hij zich goed zal voelen. Vergeet niet: **welbevinden is de basis van alles**.

Werkhouding

Op school zeggen ze dat onze kinderen **een goede werkhouding** moeten hebben om naar het eerste leerjaar te kunnen gaan.

Wanneer heeft een kind een goede werkhouding?

- Hij toont voldoende **interesse**.
- Hij is **leergierig**: hij wil leren, hij is gemotiveerd om te leren.
- Hij kan zich goed **concentreren**, hij is aandachtig.
- Hij heeft **doorzettingsvermogen**, geeft niet te snel op.
- Hij maakt de opgelegde **taken en opdrachten** af: hij kan een inspanning leveren.
- Hij is **zelfredzaam**, hij kan zichzelf behelpen, bv. bij het aan- en uitkleden voor turnen, en hij is **zelfstandig**.

Wat kan ik thuis doen?

Je kan situaties creëren waarbij je kind een goede werkhouding kan **oefenen**: zich leren concentreren, zelfstandig leren zijn (zie ook zelfredzaamheid), opdrachtjes leren afwerken,... Bijvoorbeeld speelgoed opruimen, een puzzel helemaal afmaken, de tafel helemaal alleen dekken, een tekening afwerken of helemaal inkleuren.

Sociale ontwikkeling

Zich goed voelen ligt aan de basis van de sociale ontwikkeling: wanneer een kind zich goed in zijn vel voelt, legt hij makkelijk contact met anderen. Die 'anderen' zijn in eerste instantie zijn onmiddellijke omgeving: het gezin en de familie. Wanneer hij voor het eerst naar school gaat, worden 'anderen' ook zijn juf of meester en de kinderen van de klas. In een later stadium: de hele school met meerdere juffen, meesters en kinderen van andere klassen. En later nog: de verschillende geledingen van onze maatschappij.

Gaandeweg leren onze kinderen dus dat ze niet alleen zijn op de wereld. Ze **leren omgaan met anderen**:

- Respect hebben voor elkaar en voor materialen (niet gooien met speelgoed, niet stuk maken,...).
- Zich kunnen verplaatsen in de gevoelens van anderen.
- Rekening houden met anderen.
- Kunnen luisteren naar wat anderen vertellen.
- Eigen gevoelens kunnen uiten op een aanvaardbare manier.
- Omgaan met verliezen en winnen, frustraties onder controle houden.

In de klas leren zij in groep werken:

- Hun beurt afwachten (geduld!).

- Anderen niet storen.
- Opdrachten (bv. spelregels) begrijpen.
- Zich veilig voelen in een groep.
- Zich kunnen handhaven t.o.v. andere kinderen.
- Voldoende assertief zijn, zich niet laten doen, laten zien dat ze er zijn.

Wat kan ik thuis doen?

In de eerste plaats werken aan alle voorgaande punten die we aangehaald hebben, aangezien het zich goed voelen ook aan de basis ligt van de sociale ontwikkeling. Daarnaast kan je tijdens allerlei soorten gezelschapsspelletjes (Mens erger je niet, kwartetspel, Memory, Ganzenbord, Monopoly,...) heel goed zaken oefenen zoals beurt afwachten, leren omgaan met winnen en verliezen, rekening houden met anderen,... Een dominospelletje wordt meegegeven in de bundel.

Om met anderen te kunnen praten en om sociale relaties te kunnen aangaan, heb je **taal** nodig.Taalontwikkeling ligt dus ook hier aan de basis van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voorlezen en vertellen blijft belangrijk. Er bestaan heel wat goede boeken over dit thema (zie boekenlijst vooraan in de bundel). Laat enkele meegebrachte boeken zien en lees eventueel voor uit een boek naar keuze.

Hoe wordt er in de klas (school) gewerkt aan het welbevinden van onze kinderen?

Het spreekt voor zich dat er dagelijks wordt gewerkt aan het welbevinden van de kleuters, doorheen alle activiteiten. Toch kunnen er misschien een aantal zaken uitgelicht worden zoals het kringgesprek, waar kinderen zich leren uitdrukken, naar elkaar leren luisteren, zich inleven in de gevoelens van anderen, geduld leren hebben tot ze zelf aan de beurt zijn,... In de poppenhoek kunnen de kleuters hun emoties uiten in allerhande rollenspelen. Er wordt vaak gewerkt met de gevoelensdoos, boeken over bepaalde gevoelens, gezelschapsspelen,...

In elke klas gelden er gedragsregels waar kleuters zich aan leren houden.

Werkbladen maken

De werkbladen in deze bundel zijn vooral gericht op gevoelens. Er zit ook een dominospel bij met beelden over gevoelens.

Het is absoluut niet de bedoeling dat je kind deze werkblaadjes tegen volgende bijeenkomst moet klaar hebben. We geven deze bundel mee als hulpmiddel, niet als verplichting. Het is veel belangrijker dat je je kind **positieve aandacht** geeft en **voldoende waardeert** (complimentjes geeft) waardoor hij een positief zelfbeeld ontwikkelt. Dit zal echt een groot effect hebben op zijn sociaal-emotionele ontwikkeling.

Welke boeken?

BANG

- Kleine draak, Lieve Baelen
- Kikker is bang, Max Velthuijs
- Pol de muis is bang en dat is heel gewoon, Godeliva Uleners
- Kol, het eendje dat niets durfde, Luk Depondt
- De reuzenkrokodil, Roald Dahl
- Er ligt een krokodil onder mijn bed, Ingrid & Dieter Schubert
- Welterusten Kleine Beer, Martin Waddell & Barbara Firth
- Wij gaan op berenjacht, Helen Oxenbury
- Ik kan niet slapen, Ingrid & Dieter Schubert
- Nooit meer bang, Anne Westerduin & Jaak Dreesen
- Wat je voelt, Aliki
- Klein mannetje vindt het geluk, Max Velthuijs
- Kikker is verliefd, Max Velthuijs
- Blij, blij, blij, Gert de Kockere & Johan Devrome
- Het blije boek van Banaan, Godeliva Uleners
- Op zoek naar Maaike, Alex De Wolf
- Hoe voelt Felix zich vandaag, Didier Lévy & Fabarice Turrier
- Lieve lieve..., Milja Praagman
- De mooiste vis van de zee sluit vrede, Marcus Pfister
- Droomkonijn, Daan Remmerts de Vries

VERDRIETIG

- Dat is heel wat voor een kat, vind je niet? Judith Viorst & Erik Beguad
- Monkie, Dieter Schubert
- Brammert en Tissie zijn Kwekkie kwijt, Gabrielle Vincent
- Das heeft een slechte bui, Susan Varley
- Ik mis je, Paul Verrept
- Het dikke tranenboek, Dolf Verroen
- Knuffel, Shirley Hughes
- Dappere Theo, Erhard Dietl
- Rosie en de beren van de stoep, Susie Jenkin-Pearce
- Een beetje held, Gerda Wagener
- Sam in het donker, Paulette Bourgois & Brenda Clark
- Ik heb het gedaan, Brigitte Weninger
- Hoe het kleine monster niet meer bang was, Frances Thomas
- Durf ik?, Greet Bosschaert

BLIJ

- De rat van weinig woorden, Koos Meinderts en Annette Fieneg
- Ik hou toch lekker van je!, Virginia Miller
- Help, Georgien Overwater
- Doodleuk, Babette Cole
- Wat schilt er met je? Voel jij je goed in je pel? Saxton Freyman & Joost Elffers
- Mijn gevoelens van verdrietig zijn tot blij zijn, Núria Roca & Rosa Maria Curto
- Een miezerige dag, Anne Herbauts
- En alles is echt waar, André Sollie
- Klein Kikje toch, Luk Depondt

BOOS

- Brommende beren, Susan Akass
- Koosje is boos, Vera De Bakker
- Blauwe handjes, Lieve Baeten
- En nu naar bed, Mercier Mayer
- Dan word ik boos, Steven Kroll
- Het vervelende lieveheersbeestje, Eric Car
- Tillie Dwars, Gunilla Wolde
- Een slecht humeur, Amélie Jackowski
- Altijd ruzie, Barbel Spathelf

IK EN DE ANDEREN

Werkbladen voor ouder en kind

INHOUDSTAFEL - IK EN DE ANDEREN

DOMINOSPEL

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6

KATTENKWAAD

7

LEKKER

8

BOOS

9

BANG

10

DOMINO

Geef elke deelnemer 5 kaarten. Leg de overige kaarten op een stapel met de tekening naar beneden. Leg de bovenste kaart van de stapel in het midden van de tafel met de prentjes naar boven. Dit is de eerste kaart van de ketting. De eerste speler is aan de beurt.

Kijk of je een kaart hebt waarop een van de twee prentjes hetzelfde is als de prentjes van de kaart op tafel. Leg de kaart ertegen, zodat de twee zelfde prentjes elkaar raken en de kaarten een ketting vormen.

Als je geen goede kaart hebt, neem je een nieuwe kaart van de stapel in het midden. Als die goed is, mag je die tegen een kaart op tafel leggen. Als die niet goed is, sla je een beurt over.

De volgende speler is aan de beurt. Zo gaat het spel steeds verder. De speler die als eerste alle kaarten in de ketting heeft gelegd, is de winnaar!

DOMINO

Knip de kaarten uit op de stippellijn. De twee prentjes die bij elkaar staan, vormen één kaart.

DOMINO

Welke gevoelens worden uitgebeeld?

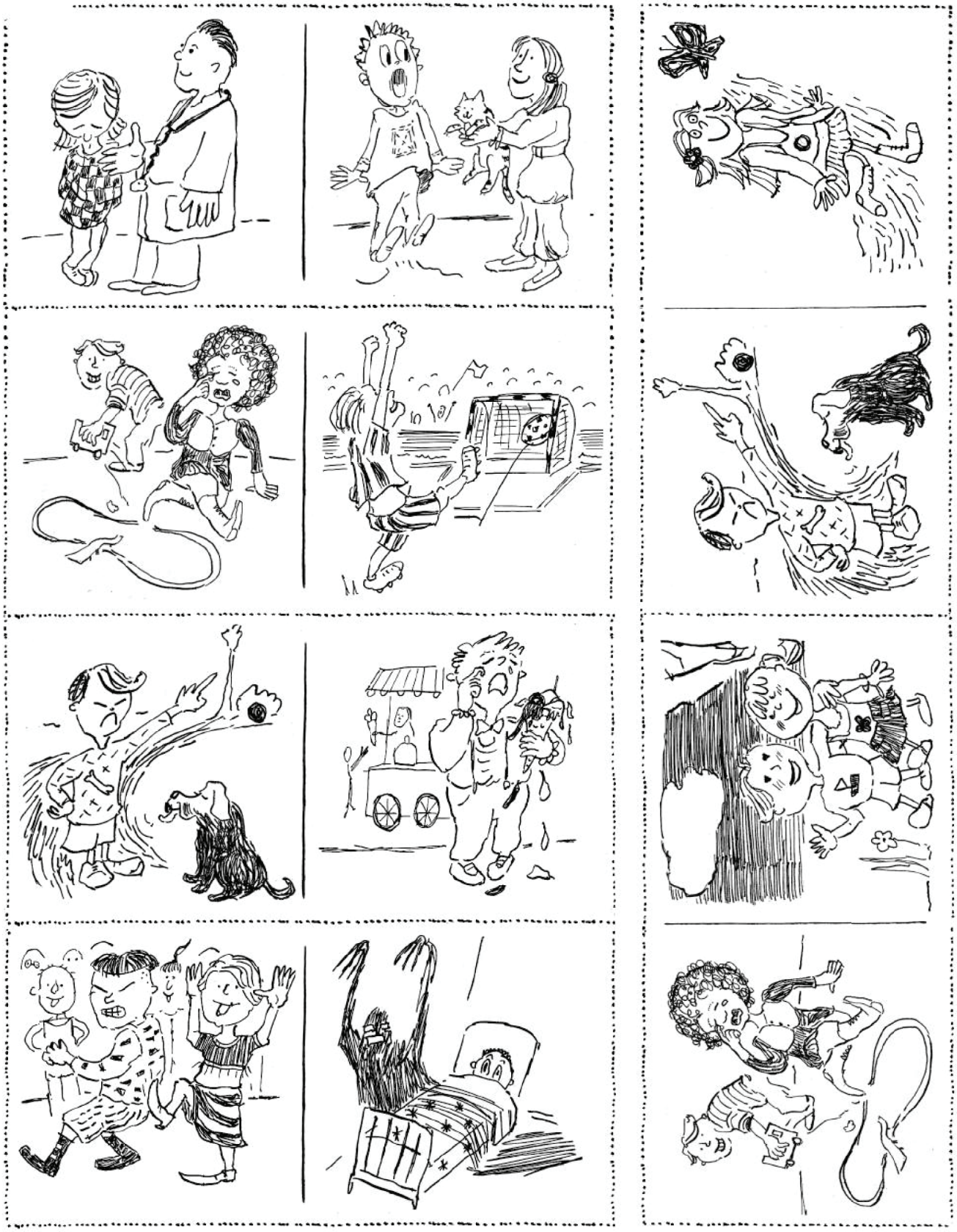

DOMINO

Welke gevoelens worden uitgebeeld?

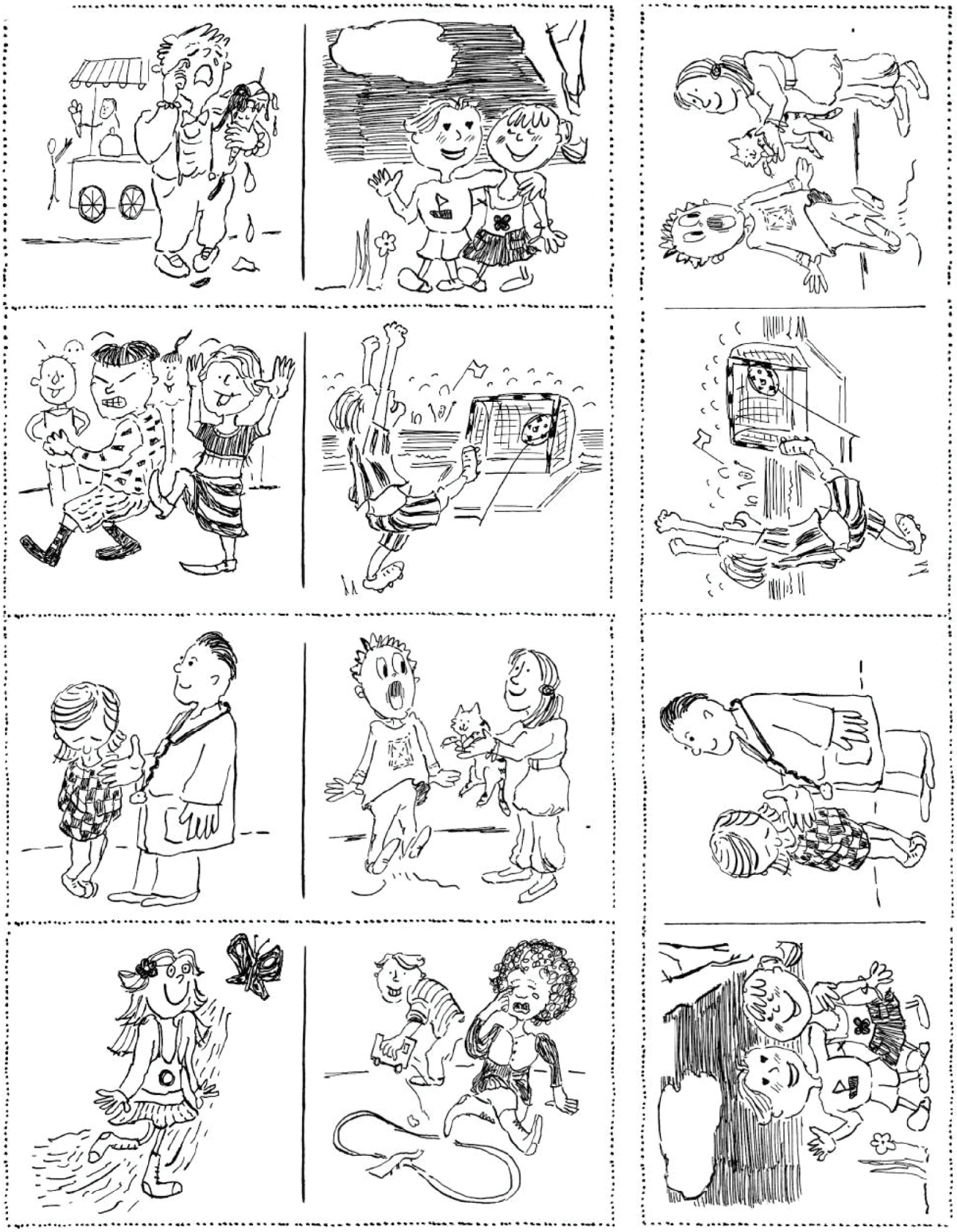

DOMINO

Welke gevoelens worden uitgebeeld?

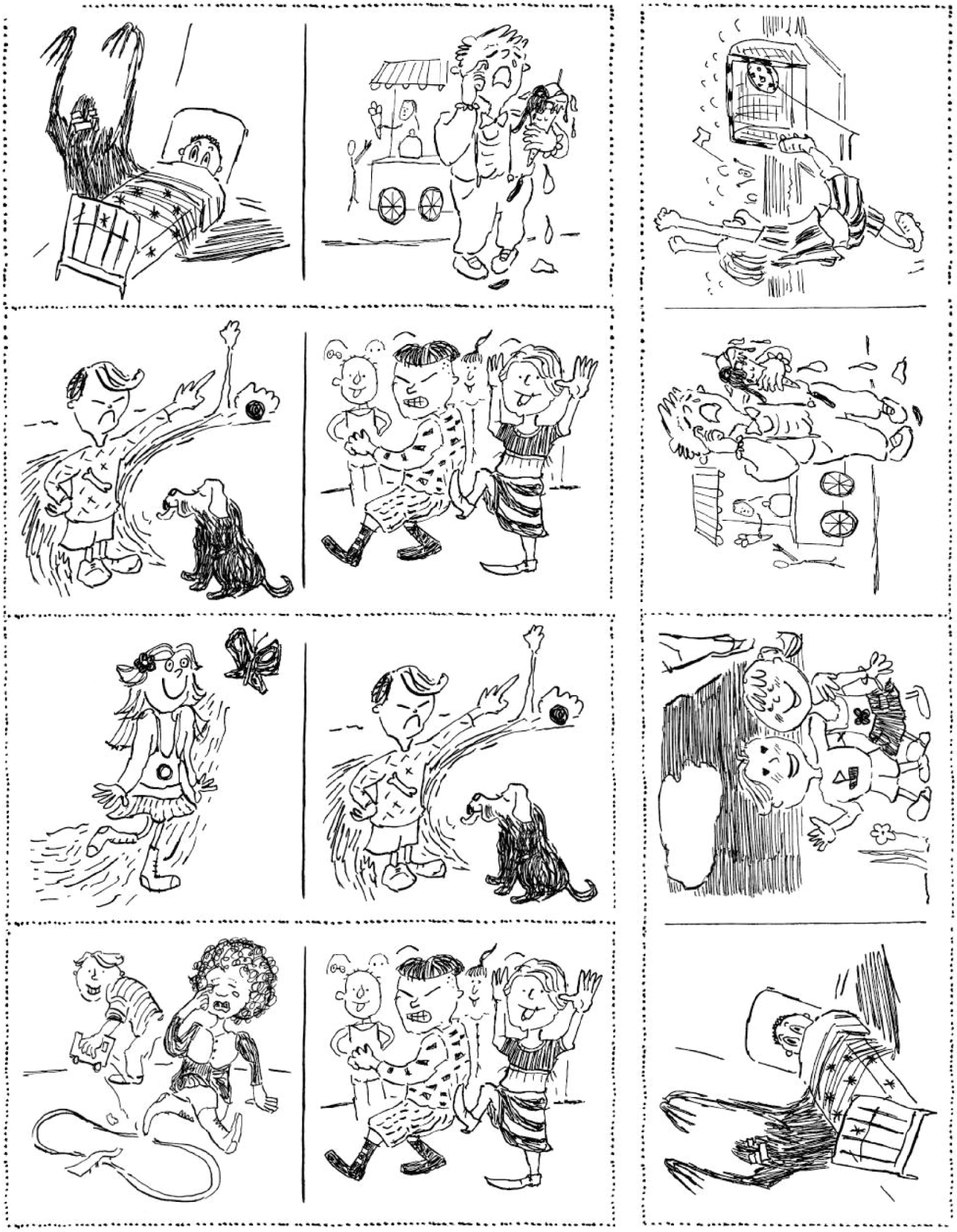

DOMINO

Welke gevoelens worden uitgebeeld?

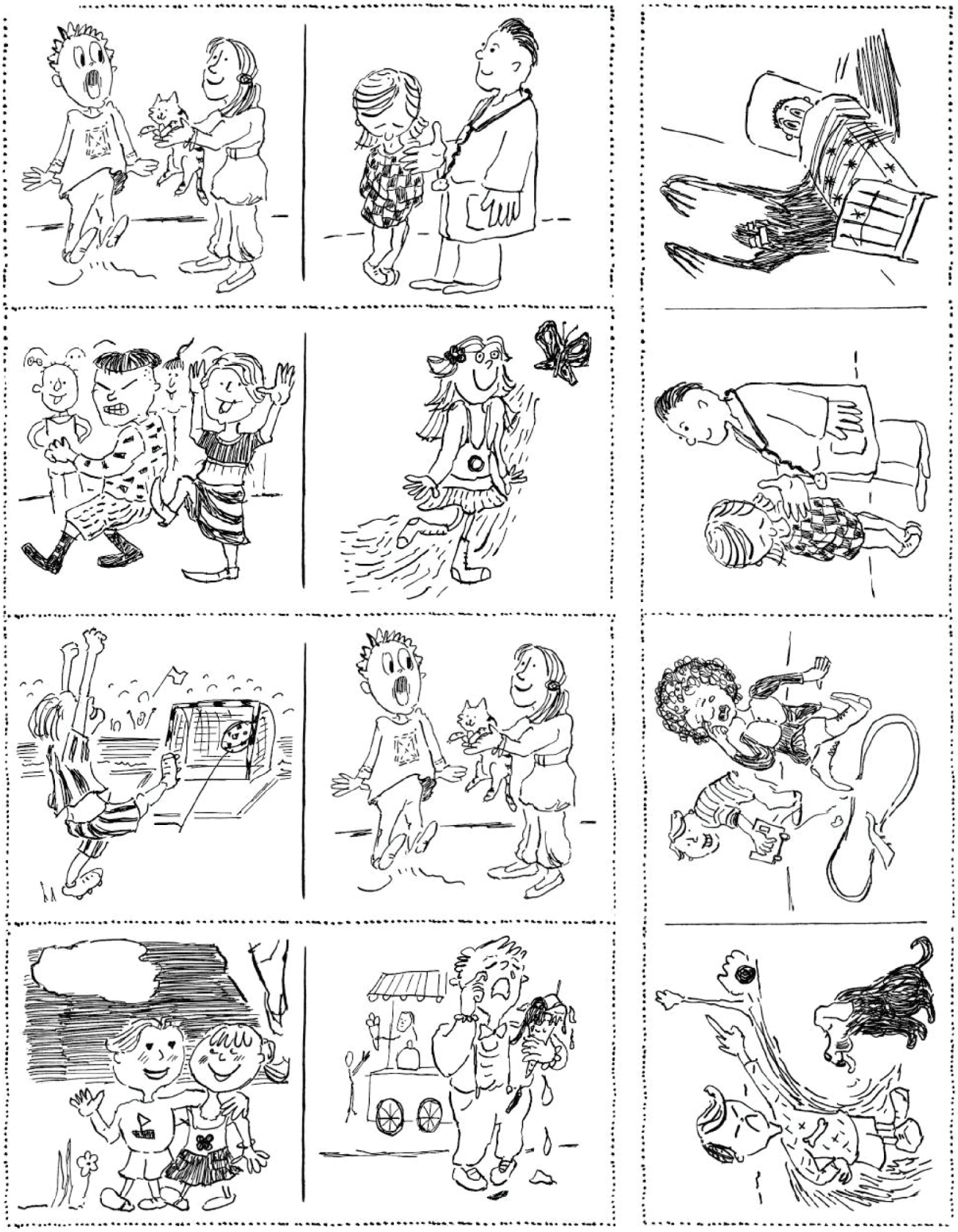

KATTENKWAAD

Waarom is Mohammed boos? Geef de prenten een nummer van 1 tot 4 en vertel het verhaal in de juiste volgorde.

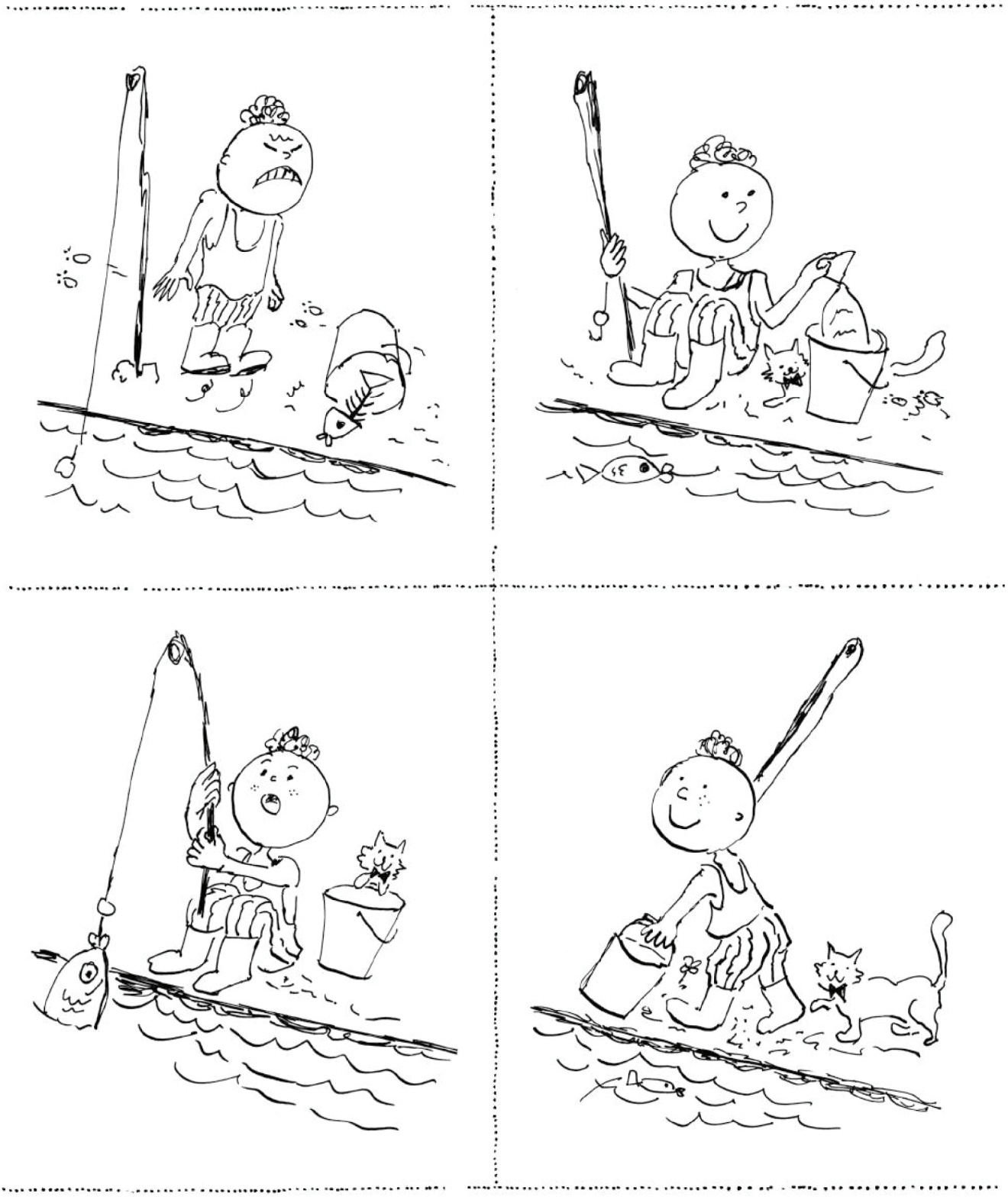

LEKKER

Welk hapje lust jij graag? Omcirkel het.

BOOS

Rachid is niet blij: weet jij waarom? Is hij boos denk je? Kijk wat iedere vogel doet en vertel of Rachid blij zou zijn of niet.

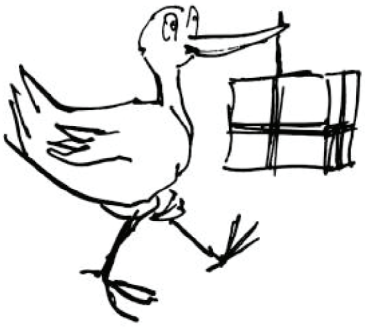

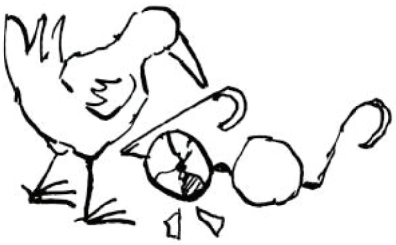

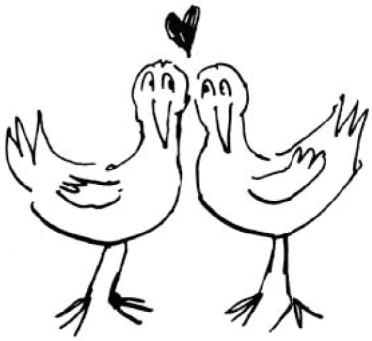

BANG
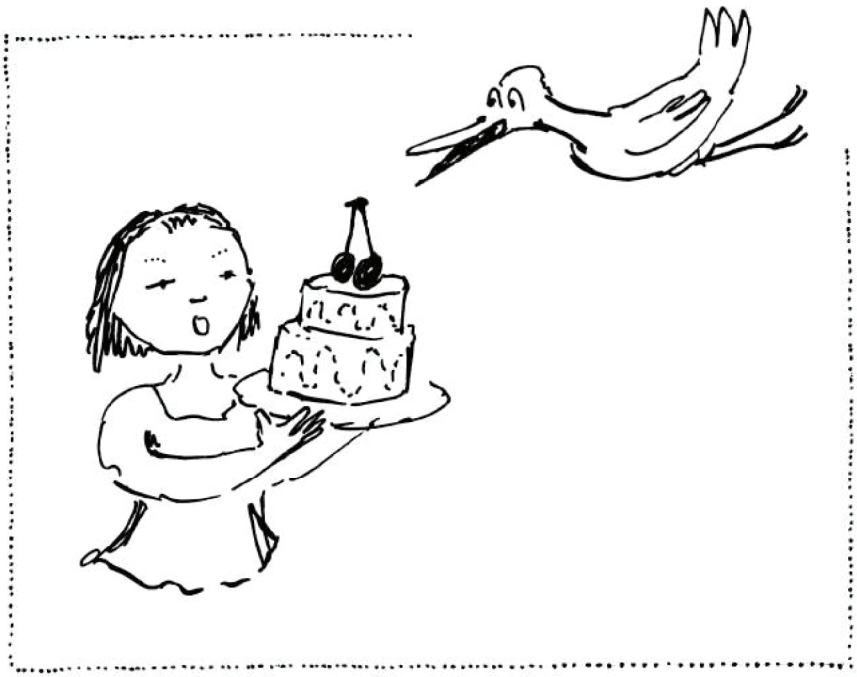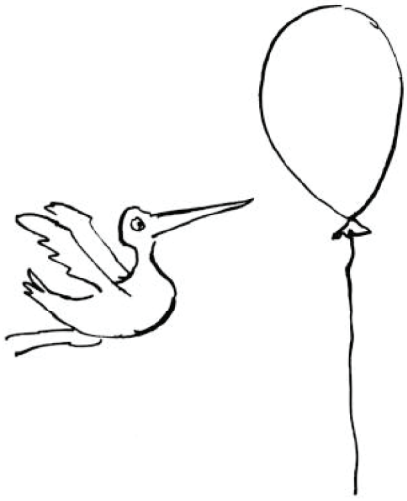
Li is bang: weet jij waarom? Kijk wat iedere vogel doet en vertel of Li bang is of verdrietig.